

Český Šoa ukazuje, jak přežít peklo

Publikováno 28.1.2010 9:14

Čtyřdílný seriál historika Lukáše Přibyla Zapomenuté transporty, který aspiruje na jednu z největších českých dokumentárních událostí posledních let, se nevyhne srovnání se známým snímkem Clauda Lanzmanna Shoah.

Přibyl zdánlivě „jen“ mapuje zapomenuté, české střípky holokaustu, ve skutečnosti je jeho záběr širší – ostřeji a detailněji sleduje chování lidí v mezních situacích. Jak přežít situace, které ve skutečnosti přežít nelze. Všechny čtyři díly zdařilě tetralogie, která již postupně prošla kiny, nyní kompletně vycházejí v souhrnném DVD setu.

Autor zapomenutých transportů na rozdíl od Lanzmanna nevstupuje do obrazu nebo slova, vše nechává na výpovědích a dobových obrazových materiálech. Tváře přeživších a vrahů (zvláštní je, že už z pouhé fyziognomie dozorců se dá vydedukovat jejich nenormálnost) defilují jedna za druhou v nekonečném sledu. To na jedné straně spolu s decentním hudebním doprovodem Petra Ostrouchova zvyšuje naléhavost a hrůzu vyřčeného svědectví, absence historického komentáře však občas znemožňuje zasadit událost do širšího

kontextu doby. To by bylo na místě již vzhledem k tomu, že jednotlivé příběhy se rozprostřely do Polska, Estonska, Běloruska a Lotyšska. Fotodokumentace pekla je bezpochyby tím nejcennějším ze Zapomenutých transportů. „Já věřím, že existuje vizuální záznam téměř čehokoliv, jen je problém ho najít, a tak dokumentuji každé slovo svědků autentickým záměrem nebo fotografií z daného místa a doby,“ tvrdí Přibyl.

Nejlepším a takřka jediným způsobem, jak přežít peklo koncentračních táborů, ghatt nebo brutalitu dozorců, se ukázal útek. Prchající přitom na sebe musel vzít strašlivou odpovědnost za smrt lidí, kteří zůstali, a také bylo třeba se dostat k těm správným lidem. Někdy totiž partyzáni utečence stříleli prostě proto, že neměli zbraň, a byli tudíž bezcenní, anebo když mohli prozradit úkryt odbojových skupin. A tak hlavním, co rozhoduje, když se stát vlivem zkažených lidí nebo ideologie zblázní, je štěstí. Jak řekl jeden z přeživších: „Člověk nemůže být nikdy dost chytrý na to, aby prošel vším úskalím. U mě to bylo čistě štěstí.“ Silný a povedený dokument.

Zapomenuté transporty

dokument, Česká republika, 4krát 90 minut

Režie, scénář, námět: Lukáš Přibyl

Produkce: Lukáš Přibyl, Total HelpArt

Hodnocení: 90 %

Autor článku: Aleš Borovan

[Sdílet](#)

[Další weby](#) [Mladé fronty](#)